

5252

5252

№ 11, 13, 17, 18, 25, 26

УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ для ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

Виходить що-тиння у неділю в ранці у Харькові.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: на рік 3 руб., Річні передплатники одержать без-
на пів-року 1 руб. 75 коп., на 3 мі- платний додаток.
сяці 1 руб., окреме число — 5 коп. Адреса Редакції: КОНТОРСЬКА, 21.

В справах редакції можна бачити від 3 до 5 годин
— ввечора по понеділках, середах та п'ятницях. —

Автори рукописів повинні подавати своє
прізвище й адресу. Редакція може скорочу-
вати і змінити статті; більші статті, до
друку не ухвалені, переходять в ре-
дакції 3 місяці й висилаються авторам їх
коштом, а дрібні замітки й дописи одразу
знищуються. Рукописи, на яких не зазначені
умови друку, уважаються безплатними.

3 ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ
редакція не листується.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОГЛОШЕНЬ:

За рядок петіту попередю тексту, або за
його місце платиться по 30 к. і по умові.
За рядок петіту після тексту: за перший
раз 20 к. і по умові; за другий—10 к.
Хто шукає заробітку, платить за оповістку
в 3 рядки 10 к. за раз, при умові друку-
вання не менше 3-х разів.

№ 1.

I (14) Січня.

1912 рік.

Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА при ХДУ
Інв. № 175593

ЗМІСТ: З Новим Роком. Передовиця. Українське Євангеліє. Музичне
життя України. Нема й десятих! Характеристика України. Новини. Дирек-
тор Гуморист. У невідомому. Королівстві. З Станіславівської Гумористички
Шаетя Демонія. Оголошення.

ХАРЬКІВ.
УКРАЇНЬСЬКА ТРУППА **Т. КОЛЕСНИЧЕНКА.**
(ТЕАТР ГРІККЕ).

ЩОДЕННІ ВИСТАВИ. — РЕПЕРТУАР:

Січня, ранком — НАТАЛКА ПОЛТАВКА і ШЕЛЬМЕНКО
ДЕНЩИК; у вечері — 1) ВОСКРЕСІННЯ; 2) ЦАРИЦІНИ
ТРЕВИЧКИ.

3) З ДВОМА ЗАЙЦЯМИ; 2) КОНЦЕРТ.

1) ЦИГАНКА АЗА; 2) ПЕРЕКАПУСТИЛИ.

4) «ГЕЙША» (на укр. мові); 2) ПО РЕВИЗИ.

3-го. ранком — ГАРКУША; у вечері — ГАНДЗЯ.

З Новим Роком!

З Новим Роком здоровимо тебе, народе україн-
ський. І споконвіку любе тобі побажання приносимо:
нехай на твоїх ланах, наче щире золото, пшениця й
усяка пшпшиця красується, а по твоїх хатах щаслива
доля хай усміхається. Нехай як мак процвітає твоє
жіноцтво, а міцні леви-пишається твоє чоловіцтво.

З Новим Роком Тебе здоровимо тай хочемо
Тобі з дарунок принести наш „Сніп“. Не лехко наб-
рати на цілий сніп щирого збіжжя. Важкі наші жнива
й тязько збирати колосся. Гей, заросла наша нива
терном та шепшиною та бодяччям. Скрізь по ній
кукіль та шкідливий бур'ян розплодився. Лише де-
не-де колосок пшеничний буяє. Дбало збиратимем ми
оті колоски, з нашої любови невевесло зробимо й
цілий сніп золотого колосся нав'яжемо. Коли ж у
Снопі і кукіль трапиться, не здивуйте: жнемо, що
батьки посіяли. Правда, тільки на сніп спромогаємося,
але з снопів складаються копи, а з кіп — скирти!

З Новим Роком здоровимо й се поздоровління
засилаємо усюди й скрізь, де тільки українське слово
лунає, де українське серце б'ється: по Європі, Азії
та Америці. З Новим Роком і з бадьорою надією на
кращу будучину. Не нидіти, але бодьоритись! Не
нарікати, але працювати! Не вмирати, але жити!

I січня 1912 р. Харьків.

Стародавній звичай каже, що нова часопись по-
винна оголосити свою програму й тим справити свою
появу й своє існування. Але чи треба се робити
нам? Хіба не досить в нашій цілу слобідську
Україну нема ні одної людини, якої, щоб не-
мінуча потреба в тій програмі очевидною.

І коли ми не робимо се, через
що ми видаємо часопись, через
що досі ми не маємо такої програми, се
такі привади.

українська
залюднена
часопись
значіть
надійде
конкуренція
а тоді лихо

Отже при
діла справді ве-
слова. В кого се
яке воно безмеж-
воду й дихає чи
се добро! Українсь-
Нація охляла без ви...

Приступаємо з душевним тра-
вінням до користування сією найкращою спадщиною,
що лишили нам прапрадіди, а мало не згубили діди
та батьки. Тонкими незримими нитками зв'язуємо,
з'єднуємо й злучаємо наші душі з душами давеских
предків наших, бо вимовляємо ті слова, які вони
утворили й вистраждали в своїм поході до культури,
а в купі з тими словами приймаємо й їх спосіб уяв-
лення та концепції. І цей таємний поіхічний зв'язок
зміцняємо нашою часописсю.

Країну отсю — колишнє Дике Поле — оселили й
культівували предки наші. З шаблею в одній руці,
з чепою в другій — зміцнили вони своє опанованне
сією землею. І їх енергією повстав Харьків. Як змі-
нилися способи боротьби, то й предки наші змінили
шаблю на перо, а тоді Харьків зробився осередком
розумового життя й українського літературного руху.
На цілу російську україну був тоді один університет
у Харькові, а ректором університета був Гулак-Арте-

мовський. З початком XIX віку Харків був огнищем українства: Квітка, Боровиковський, Метлиньський, Костомарів і ціла зграя другорядних, але милих серцевимі. Колись Харків справді був українськими Ате-нами. Українська національна культура готувала ґрунт для розцвіту національного генія. Але надійшли хмарні варварські часи надвірних причин, настав занепад, зникли благородні традиції й увірвались звязки....

Перед нами знов Дике Поле. Знов треба творчої роботи. Отже наново культивувати Дике Поле й підготувати ґрунт для розцвіту національного генія се й є наше завдання. Тямимо, що завдання величезне, а сили наші дрібні. Але тямимо й те, що треба розпочати велику справу відродження нашої культури. Ще й те тямимо, що праця наша обіцяє бути вдячною, бо ґрунт сей є органічно, етихійно український, що на тому ґрунті зроста ціла зграя українських письменників з Квіткою на чолі в початку XIX віку й з Олесем на чолі в початку XX віку. За весь той час Слобожанщина не дала ні одного російського письменника. Така є сила й могутність української

думки хоч би як ліберальної чужої преси і таким чином бути українським виданням або безплатним додатком чужинної преси.

Наше завдання самостійну думку збудити, з нашого власного національного погляду й інтересу справу обвітати й рух направити. Сили наші занадто малі, але хочемо бути тільки першим рушієм, першим призводом в сій країні нашій, якій передовсім призначено нашу часонись.

Українське Євангеліє.

Переклад цілої Біблії на мову українську зладжений вже давно Кулішем та Пулюєм. Британське Біблійне товариство по цілому світу розповсюджує свої видання українського перекладу. Але вступ до Росії тим виданням заборонений і до недавнього часу українське Євангеліє було нецензурною книгою! Усі заходи українців здобути переклад Євангелія зустрічали суворий опір з боку Св. Синоду. Аж XX вік приніс українцям, потомкам тих українців, що прийняли Християнську віру ще за Володимира Святого, — переклад Святого писма на українську мову. Минулого року Св. Синод укіпав до величезної ваги: український переклад чотирьох Євангелістів. Ся подія заслугує, як найбільшій уваги й як найбільшого обговорення, бо нею усунена давня й довголітня кривда. Сам Св. Синод надав сій події розголос, нагородивши головного редактора Епископа Парфенія й його співробітників. Ся обставина має свідчити, що колись політика невизнання усього народу за націю обличена Св. Синодом, Витавою, ще гіршійше, бо що це заподіяло Церкві на Україні шкоди, як власне ся помилка в політика, Церква, що мети уживати всіх засобів, аби просвітити душі хри-

— Так — поважно відповів Демонд, — я заїв би стріпу, коли-б зрозумів, що нема ніякої надії на порятунк, і що я не зможу нічого здобути, лишаючись далі живим.

— Чи вона й тепер при вас? — цікаво спитав Елдовер. Замість відповіді Демонд доторкнувся до шпильки на своєму комірці, на вигляд звичайнісенської кістлякої.

— У ній дві дрібнесенькі крупини — промовив він — аби кожна з них зможе вбити людину за дві хвилини. Коли мене візьмуть у полон, сю шпильку ледві чи заберуть; вона занадто невидлядна, а тим часом.... Проте, змінимо розмову, ми досить набалакалися про сі важкі річі....

— Я гадаю, що ми всі готові вмерти, коли доведеться битись. Але коли-б мені судилось утратити до рук бласерів, сподіваюсь, що я зумів би стріпути смерть, який бч вигляд вона не приборала, — прикро сказав полковник Гельдон, устаючи з місця. Ніхто не має права розпорятися своїм життям ні при яких обставинах.

— Се справа особистих поглядів — відповів Демонд — а вони ріжні у всіх людей. Та на однім я з вами згоден, що найкраща смерть для мужа — се на полі бою!

Полковник Гельдон здвигнув плечима. Здатність Пана Добродія викараськатися з усякої халени неушкодженим зробилася приказкою: кажуть — «щасливий паче Демид» — проказавь він недбало, — і вині Добродій, напевне, переживе усіх нас.

Слова його були досить необразливі, але топ яким вони були проказані, робив з них образу. Демонд йшло затис спідню губу й очи йому заблищали, але він стримався.

— Чи гаразд нам сваритися в сі останні часи, Гельдоне? тихо спитав він.

Гельдон нетерпляче смикнув плечима.

— Боже мій! Авжеж, авжеж, ні!.. Під час остатнього боксерського повстання.... голос Демонда увірвався й він одзернувся.

— Дивно, що пан добродій знов таки повернувся сюди, не дивлячись на такий ляк перед китайцями, — промовив полковник Гельдон.

Елдовер аж почервонів з образи за приятеля.

— Одвага Демонда усім відома.... палко почав він, тай змовк, побачивши лагідний усміх Демонда.

— Я не військова людина — спокійно озвався остатній — то й можу признатись, що є річі, яких я жахаюсь! і лагідне милосердя китайців менє лякає дужче над усе в світі.

— Ви, добродію, якось казали мені, що під час свого перебування у Тибеті з секретним дорученням — ви раз-у-раз мали при собі отруту. Чи вжили-б ви її, коли б утратили до ворожих рук? спитав Елдовер.

аби дати їм змогу зрозуміти високе вчення Христа, аби ставши близько до духовної сторони людини повернути її на спасенний шлях, ся Церква раптом сказала українському народові: Богу благодать можна пізнати тільки через російську мову. Хто не вміє російської мови, той не достойний благодати. І таким чином тридцяти міліоновий нарід відлучено від розуміння Христової науки або ще гірше кинено в непевне розуміння цієї науки, бо, як відомо, багато є російських слів, що звучать однаково з українськими, але мають зовсім відмінне значіння. І таким чином мова цілого народу була визнана недойсною, щоб нею слово боже проказувати. У відповідь на сю політику простий люд розвинув величезний штундовий рух, а українська інтелігенція ступила на шлях відчуження. Для простого люду церква все з'являлась в виді «значного чужинця», що говорить чужою мовою й не вміє й не розуміє ба навіть погорджує мовою українською. Для українського інтелігента—церква замість підтримати загрожену душевну рівновагу нації—з'явилась у ролі русифікатора. Се викликало знеохоту до церкви навіть у тих елементів, які ані до сектантських рухів прилучилися, ані від церкви не відсахнулись. Вони лишились формально при церкві, але зробились зовсім байдужими до релігійних інтересів. Се були «тіла» без «живої души». Ось так і утворилась прірва між українським народом і російською церквою. Мовчазний та замкнений геть далеко став нарід український від церкви,—той самий нарід, що в XVII столітті виявив таку глибоку та велику прихильність до своєї церкви, той нарід, що вщерть знищив увесь соціанський рух, як антиправославний. Той самий нарід, що справу національну й справу релігійну зумів з'єднати в одну гармонію і виявив у XVII віці нечувану енергію в обороні церкви та національності. Тепер церква стала проти національності. Цілий трагізм сього становища очевидно зрозумів св. Синод і забавив тую прірву засипати та вирівняти, щоб український народ вернувся до церкви. Стало зовсім ясно, що держава,

маючи діло з «тілами» може собі довше дозволити забавку з нехтуванням національності, ніж церква, яка маючи діло з «душами» на такі експерименти безкарно не може пускатися. І таким чином з'явився переклад Євангелія на мову українську, ухвалений св. Синодом. Він становить епоху у відносинах між російською церквою та українським народом. Се з як—не—як визнання церквою української народности. Церква змінила свої відносини до нас, вона не хоче далі бути чужою. З свого боку й ми повинні відгукнутися на се й символічний, але красномовний заклик. Коли-б сей заклик 'пролунав був 50 років назад, з яким би захопленням він був нами прийнятий! Але краще пізно, як ніколи! Розуміється, се тільки початок у звороті церковної політики і безперечно, що за Євангелієм повинні йти Библия та церковні казання в українській мові, як натуральний додаток до українського Євангелія. Але треба, щоб ми пішли на зустріч заходам церкви. Звичайно, з боку інтелігенції є певне недовір'я, є навіть зневіра. Але хіба з погляду нашого культурного розвитку не було-б пожиточно, коли-б нація й церква не були в антагонізмі? Хіба культурний розвиток галицьких українців не повинен завдячити в значній мірі прихильності церкви й духовенства? Через те не повинні ми крижаною байдужістю відновити, але повинні ступити на шлях згоди. Чи се можливо? Можливо, бо однаково потрібно, як в інтересах нації, так і церкви. Треба тільки знайти «суголосний ґрунт». Але щоб там далі не було, ніні ми гаряче витаємо видання св. Синодом Євангелія в українській мові і висловлюємо побажання, щоб швидче була видана ціла Библия.

Clericus.

Музичне життя України.

Кожен нарід для свого культурного розвитку вимагає світла та тепла. І чим більше країна осяяна соняшним світлом, зо-

— Я йду на вартову башту,—вимовив він, повертаючись до дверей, тай вийшов, не на кого не глядячи

— Груба бестія!—гукнув Ендовер. Він ненавидить вас, заздрить вашій славі! І він насмілювався патякнути, що ви жахаєтесь, ви, про казкову одвагу про яку говорять по цілій Індії; ви, герої...

«Коханий мій, пошануйте мою скромність,—засміявся Демонд. Я гадаю, що можу байдуже глянути у вічі смерті, але не такій страшній, яку китайці призначають своїм бранцям. Гельдон не відає, що се таке, а я бачив її й признаюся, що в мене нема одваги стрінити її, коли маю інший вихід.

Ендовер зблід.

Невже вона така страшна?—прошепотів він. Замість відповіді Демонд витяг з свого комірка шпюньку й, розкрутивши її, витрусив на долоню тонесеньку крушину.

— За годину або за дві треба сподіватись нападу. Дай Боже нам умерти б'ючись поруч. Але як трапиться гірше, Ендовере, я буду спокійніший, коли знатиму, що се в вас!

Він простяг крушину й, по хвилі вагання, Ендовер узяв її.

— Ви гадаєте, що людина має право вбити себе? спитав він.

— Щоб уникнути катування,—єге,—твердо відповів Демонд—Сховайте її, як остатній засіб. Вони мовчки міцно стисли собі руки. В сю хвилину двері розхилились, упускаючи Гельдона.

— Вони йдуть! гукнув він і притьмом зник. Демонд та Ендовер вхопили рушницю й метнулись за ним.

Скільки хвилин тільки чути було гук стрілянини, якою дрібна кулка оборонців зустрічала орду, що насувала на них, потім залунав голос Гельдона: «вони ввійшли!» Маленька залоза, стулилась і з рушницями на перевазі дождала нападу.

Наче величезна хвиля накопилась орда жовтошкірих, довконосих варварів, накопилась, стисла, зібгала оборонців, що завзято одбавались, збила їх з ніг, а потім знову стулилась, та тільки вже над їх неприятними тілами.

Було поночі, коли Демонд отямився. Але помалу його очи звикли до темряви й він розібрав, що лежить у якійсь халупці. У дальшому кутку на долівці нерухомо лежала якась постать. Усе тіло йому боліло, в'є ухах дзвеніло, а свідомість працювала пияво. Напружуючи всі сили, він намагався згадати, як він сюди втрапив і раптом ясною блискавицею з'явилась думка про те, що сталося. Боже—світе!—хрипко гукнув він, намагаючись підвестись із долу. Я бранець у руках боксерів.

Крижаний піт виступив йому на лобі і тремтючою рукою він ухопився за комірець. Зітханне полегчення, подібне до ридання, вихопилося з його, коли він доторкнувся до своєї шпюньки.

— А інші? прошепотів він. І, насилу повернувшись, почав вдвигатись у нерухому постаті у кутку.

— Хто се?—тихо гукнув він на постаті у кутку. Ендовере, ви?

Постать заворушилась.

— Ні, пане Демонде! і полковник Гельдон повернув до його своє обличчя, ледві помітне в півсмертці халупчини. Його білий жупанець був подертий на шматте й увесь забризканий у кров.

— Ви так давно не рухались; я мислив, що ви вже ужили отруту, про яку нам казали, що раз-у-раз носите її при собі,—промовив він крижано.

Демонд бистро зирнув на нього. Його дивувало, що людина може заховувати злістливість свою ще й по всьому тому,

грита внутрішнім теплом, тим пишніші квіти на ній виростають. Особливо се можна сказати про умілість, між ними про музику. Довго небачив український парід ясного світла і се породило далеко більш важні наслідки ніж про це можна було подумати. Коли ми подивимось у каталоги музичних видань, то здається, що все у нас як у людей: велика численність романсів, двоє чи троє нових композиторів з яскравою барвою міцного й свідомого талану з славетним й певним бояном нашим М. В. Лисенком на чолі, який не зважаючи на велику вагу років, не кидає бандури й пера і дарує нас новими свіжими творами свого натхнення—все ніби гаразд, але це не так. Ця численність романсів показує тільки на природній хист українця і не дає вказівок, що цей хист іде далі, бодай по старих шляхах культурного мистецтва. Написати грамотно добрий надхненний романс, це не так важко, але написати справді художню річ, це потребує далеко більшого ніж знати форми романсу та пісні. Ми не маємо майже нічого для так званої камерної музики: тріо, квартетів сонат для фортепіану з різними струментами; щож про симфонічну музику для великого оркестру, де оброблялась та практикувалась українська мелодія, про це нема чого й балакати. Ми не швидко діждимось своїх Чайковських, Балакіревих, Римсько-Корсакових, може й через те, що наші композитори зовсім не розробляють українських мелодій, які усвоїв парід і дає своїм композиторам. Такі недбалі відносини до української мелодії до українських сюжетів з боку українських композиторів достиг дивовижних меж. Окрім того, що українська мелодія має свій особний стрій, який ховається у сивій старовині, чарівну красу й свіжість, вона дуже здатна до усяких контрапунктичних та тематичних розробок; гармонізувати її можна так легко різнобарвно й красно як й інші народні мелодії. Взагалі вона має все те, щоб натхнути мистця на чудовий твір. І дійсно, досить переглянути чарівні сторінки творів Римсько-Корсакова, Глінки, Мусоргського, В. Со-

що вони перебули тільки що, і в передбаченні того, що жде їх обох із рук китайців.

Тіло Демондове аж затремтіло з жаху та жалощів, коли він згадав, що в полковника Гельдона не було останньої змоги уникнути страшних катувань, які їх дожидали; що його недавня зирдлива самовпевненість незабаром зазнає страшного спиту.

— Я ледві отсе отямився, — швидко сказав він. Але інші? Бачиле ви, що з ними сталося? Де Ендовер? «Вбито! всіх убито! Відповів Гельдон: — ми тільки самі врятувались. Та либонь нам теж недовго ще бути живими. Вони... вони катують своїх бранців, справді?

— Іноді, — коротко відповів Демонд. Думка про ймовірну долю Гельдона викликали крижаний піт у нього на лобі.

«Ваше звичайне щастя наче зрадило Вас сього разу, — продовжував Гельдон.

Пучки Демонда знов нацупали шпюньку.

— Смерть — се доля кожної людини на землі — спокійно промовив він, дивлячись на бік. «Ах, так! Як се дали?... й хіба не лехче вмрати, бачучи перед себе краще життя, — замислено промовив Гельдон. По цілій Індії про вас казано, як про найбезстрашнішу людину, — продовжував він з цікавостю, — а про те ви лякаєтесь отих китайців.

— У кожної людини є свої слабовені, сказав Демонд вимушено безтурботним тоном — моя Ахилесова пята — власне китайці.

— Як ви гадаєте, що вони з нами зроблять? — Перервав Гельдон.

— Боженку мій! притьмом охопленний жахом скрикнув Демонд, але зразу ж утримався. Я бажав би, щоб ви не питали мене про се, — сказав він гнівливо. Яка рація передбачати? Вони нас застрелять або повісять, оце й усе.

кальського (Скерцо і симфонії) і ми переконуємось, що можуть дати ці чудові українські мелодії в руках справжніх мистців на користь великоруської музики. Мимоволі жахаєшся, що українська народня пісня як й український народ, опрі його письменників, маларів, та архітектів, що почали щиро працювати на своєму ґрунті досить довго будуть відогравати погіршливу роллю для зміцнення чужих рослин, чужої слави. Скажуть, що це брак талану, ба ні! Коли ми передивимось біографії сучасних композиторів взагалі, то ми бачимо, що в багатьох в них тече українська кров, досить нагадати такого видатного сучасного композитора як д. Василенка (проф. Москов. консерваторії) д. Акіменка — (модерніста) — брата коми Степового і др., які не тільки нічого не дали своєму народові, а навпаки одвернулись від його. Ці з'явища нашого життя болуче вражають нас! А про те всі ці з'явища не зневіряють нас, що до здібностей музичного талану нашого народу витворити свою рідну вищу музику.

К. Бич-Лубенський.

Нема й десятих!

Non Te postremum interrogabo, Domine
Si Tibi gravis non sum: quid si decem
Genesis Cap. XVIII.

Пригадуєте ви історію Содома й Гомори? Пригадуєте як благав Авраам помилувати город, коли в ньому хоч десяти порядних людей знайдеться, і як Бог обіцяв. Але й десятих не знайшлося.

Нам згадалася ся сумна історія людської розпусти та занепаду, коли ми прочитали, що на Харківських Губерніяльних Земських Зборах остатньої Декабрьської сесії звайділося тільки п'ятеро людей, які обстоювали українську мову викладову по початкових школах. Тільки п'ятеро освічених.

«Ви гаразд знаєте, що се не так — швидко обізвався Гельдон — в усякім разі з вами сього не буде, через що ж вам прикро про се балакати? — Він спинився. Демонд! продовжував він через де-який час і голос його затремтів, не зважаючи на зусилля, які він робив, щоб стримати себе, — ви казали, що вже бачили такі пригоди. Скажіть, не вже се так страшно? Демонд хотів висловити якусь розвагу, але не міг.

— Не питайте! простогнав він.

Довга мовчанка розпочалась й знову Гельдон перервав її.

— Ви казали, що в вас є досить отрути на двох, — прошепотів він; голос йому був жалісно-радістний.

Демонд стиснув руки

— Несчастлива істото, — ледві чудно прошепотів він бідна, сіромашна людино!

«Я розумію, ви згадали про те, що я говорив поперед, — забурмотів Гельдон, — але коли се понад людські сили... Демонде! Я не раз вас ображав, певже через те ви не дасте мені.....

— Було в мене дві крушині, — шпарко гукнув Демонд, але одну я дав Ендоверові перед хвилиною остатнього нападу, на випадок.... Бачте-бо, я був дуже прихильний до хлопця. Ледві чутний заглушений зойк вихопився з уст Гельдона.

— А він умер, умер, вона йому не потрібна, — простогнав він.

«Бог бачить, я радо дав би її Вам, коли-б я мав її — прошепотів Демонд — але в мене є тільки одна.

— Так, так, пиняво відновив Демонд, я тямлю, я дуже добре тямлю.

Знову настала мовчанка. Вона гнітила, давила Демонда, він хтів забалакати, щоб хоч чимсь зрунтати її, й не паважувався, не наслідивався. Що міг він сказати Гельдонові, кому малося зазнати усі страхиття катування? А в нього була

справді, земських людей. З пошаною та вдячністю повторюємо тут їх імена: князь Голіцин, барон Будберг, д.д. Сиром'ятников, Абрамов та Гонтарев.

Ся подія відбулася ось як: Харківська Губерніяльна Земська Управа, зважаючи на те, що Харківщина ген не дорівнює в народній освіті до сусідніх губерній і що статистика офіціальних звітів свідчить про величезний відсоток рецидива безграмотности поміж українською людністю, запропонувала, щоб той певірадний стан змінив, між іншим ось які заходи: завести 4-річний курс навчання й уживати матерньої мови при початковому навчанні за ддя кращаго вивчення, як мови расійської, так і інших викладів народньої школи. Сю пропозицію дуже гарно аргументував д. Сиром'ятников. А се зразу на перешкоді стала редакційна комісія. В імені цієї комісії п. Каразін висловлюється проти викладової української мови. Аргументація п. Каразіна справді чудернацька. Сей новітні філолог запевняє, що по Харківщині багато говорів та нарічтів, а через те.... найбільш зрозумілою мовою для всіх є російська. Се така дотепна аргументація, як напр., от ся: Маємо багато хворих і в кожного з них інша хвороба, через те даймо всім однакові ліки. Се досить відома аргументація Пилипа з Кононелі! І так аргументує потомок того Каразіна, який спричинився до заснування Харківського Університету и на пам'ятнику якому вибиті от сі його слова: «Блаженъ уже стократно, ежели случай поставилъ меня въ возможность сдѣлать малѣйшее добро любезной мнѣ Украинѣ».

Такі діди, а такі онуки.

Чи треба доказувати, що на Слобідській Україні є тільки дві мови: російська та українська, і що 86% населення розмовляє по Українськи. Цікаво, чи се обскурантизм, чи тільки умисне удавання з себе неямущих. Схиляємось до остатньої думки, бо коли д. Сиром'ятников запропонував доручити Управі розробити питання про вживання матерньої мови по

тільки єдина крупина. Демондові здалося, що цілий вік промишув а ж поки він наважився, та в кіпці лагідно сказав:

Гельдоне!

Відповіді не було, але Демондові уявилося, що той зробив рух і він повагом продовжував:

— Гельдоне! я.... я не можу дати Вам цілу кручину, але половинки її досить, щоб запаморочити людину. Коли ми поділимо її, сього буде не досить, щоб убити нас, але здатність відчувати біль — зменшиться. Ми не мучитимемось занадто».

— Коротка перерва запала, делі... Липіть її собі; — прикро та погірдливо вєдповів Гельдон.

Хвиля гніву надпливла до серця Демондові. Адже цілої години важкої боротьби з самим собою коштувала йому ся пропозиція, і він тямив, яка значна була вона.

«Се як сам до вподоби, — крижано відповів він тай змовк, а потім заснув важким, Турботним сном.

Його збудив чийсь дотик, одразу він схопився й ухопив чужу руку, що лежала в того на груді.

— Се я, — переривчастим голосом озвався Гельдон, висмикуючи свої пучки з руки Демонда. Ви лежали такъ тихо, що я гадав, що ви вже зажили отрути. Ви не відповідали, як я забалакав з вами, то я злякався, що ви вже вмерли. —

«А я думав, що се вони прийшли по нас, — пробубонів Демонд. Ні, я її не вживу до остатньої хвилини.

Гельдон поповз у свій куток, а Демонд знову задрімав.

Коли він прокинувся у друге, в халупі було видно, Гельдон нерухимо лежав у своєму кутку, до гори спиною, поклавши голову на перехрещені руки.

— Тепер вже пезабором вони надійдуть по нас — промайнула в Демонда думка. Як вони підійдуть, як я зачую їх ходу коло дверей... Ліпше я приготуюсь задалегідь.

школах, «земець» Антонов, член Думи Державної, вигукнув: «Питання ясне». І се ясне питання земські збори против п'ятох одхилили. Чи ви чуєте в тім вигуку «питання ясне» — запеклу ворожнечу та запоморочення, яке вже наперед не хоче чути ніяких аргументів, ніяких доказів. Що ім народня освіта? Що ім безграмотність селян? Вони провадять «вищу» політику «державної мови», дарма, що ся політика душу людську псує. І сі люде ще мають відвагу закидати кожному, хто обстоює викладову мову українську, обвинувачення в політиканстві! Нащо же ви, панове, в приватних бесідах звертаєте цілу вину на правительство? Адже власне подібні діячі, відповідаючи приватно на нарікання українців про шкідливі утиски української мови, звичайно всю вину складають на центральне правительство. Діячі сі звичайно запевняють, що «коли-б їх воля», то безперечно вони б «зараз же» задовольнили справедливі домогання українців і т. д. Навіть найконсервативніші з таких діячів заявляють себе прихильниками української мови по початкових школах. А як же! Песталотці, Ушинський... Розуміється, вища й середня школа повинні бути з викладовою державною мовою, але початкова, народня школа... о, безперечно! Се ж нікому не шкодить, а дітям безумовна користь і т. д. Але ледві сі солодкі панове зберуться чи то на земських зборах, чи то в Думі Державній, як зараз же вилазить ім з мішків шило і з'являються вони в своїй прирощеній ролі плантаторів. Та громадянство вже починає розпізнавать їх лицемірну тактику й не вірить, коли вони власні капости хочуть перекидати на шальку центрального правительства.

Свій.

Характеристика українців.

Д-р Т. Окуневській один з лідерів Українського клубу у Відні виголосив в Парляменті велику блискучу промову, в

Він підняв руку, щоб одстєбнуть шпюньку: її на комірці не було. Тремтячими руками почав він шукати на собі й на долівці, де він лежав.

Адже ж вона була в мене, — повторяв він, а, мабуть, упустив її.

Божевільний переляк охопив його. Що коли вони надійдуть попереду ніж він її знайде.

— Гельдоне! — розпучливо заукав він, — Гельдоне, я згубив шпюньку. Поможіть мені знайти її, мерщій, мерщій! Я дам вам половину кручини.

Відповіді не було. Демонд прудко перейшов у другій кінець халупки й міцно струснув полковника за плече.

Гельдон не пручався. Тоді, охоплений чудним передчуттем, Демонд перевернув свого товариша — бранця горілиць.

Очи Гельдона були заплащені, слабкий усміх, бачилось, застиг на устах. У руці було щось цупко затиснуто. Він був мертвий. Демонд схопивсь на рівні ноги.

— Шпюнька! він украв мою шпюньку. Падлюка! — розпучливо зойкнув він.

Голосний, несподіваний крик раптом знявся коло халупи.

— Вони йдуть, — прошепотів Демонд. Він міцно стис руки й одхилив назад голову. Дихаючи уривчасто, він не спускав очей із дверей.

— Боже! подай тільки сили стрінуги мій кінець, як слід справжньому мужеві.

Двері розчинились і матроси, — англійські матроси, — стояли на порозі, а радісний голос витав його.

— Демонд! Дяка Богу; ми поспіли вчасно, щоб урятувати вас від отих жовтих чортів...

якій освітив між іншим неприхильні відносини чехів та поляків до народу українського. В тій промові зхарактеризував він відомого ворога українців чеха Крамаржа, як людину лукаву, що провадить політику хамелеона. Про національну самосвідомість українського народу Д-р Окуневський каже ось як:

«Вибрався я раз за угорську границю, а там мешкає 500.000 Українців, аби пригланути ся, як там живеться нашому народові і зустрів я угорського пародного учителя, що вчить очевидно по мадарськи в чисто-українській місцевості. Представляю я йому: та се-ж неможливо вчити ту хлонську дитвору, тих анальфаветів в малярській мові! Щож говорить, він мені, тут мадарський воздух, мадарська земля, отже-ж і не можна инакше вчити, тільки по мадарськи. *Gente Ruthenus, natione Hungarius*. Одну лекцію вже маю, подумав я собі.

Вертаю до моєї любові Галичини і читаю справоздаче галицького сойму: Що, Українці? Ніяких Українців тут нема є лише *gente Ruthenus natione Polonus*. Тут отже запаху, погадав я, другу відміну могого народу. Порейшов я ріку Черемош, що ділить Галичину від Буковини і там в одній місцевості зустрів ся я зі священником; бачу, що він в чисто-українським селі говорить лише по німецьки і по румунськи. А чому-ж не по українськи?—Бо тут нема ніяких Русинів, є лише *gente Ruthenus, natione Romanus*. Ну се вже третя відміна, погадав я. Подав ся я відтак за Збруч, за границю Галичини і Росії і там почув я: *Gente Ruthenus, natione Russus*. Тепер можете собі уявити, мої панове! На одній національній території, одним і тим самим народом замешкалий, зроблено з одного народу чотири нації.»

Ся сума і дуже справедлива пластична характеристика українського народу найкраще відповідає усім Савенкам та Меншиковим на їх лемент про Мазепинський рух, про український сепаратизм то-що. Хиба може нарід, який перебуває в стані етнографічного хаосу, який в своїй суцільності навіть нерозуміє, що він єдина нація, об'єднання спільним минулим, хиба може така розбита етнографічна маса виявити якусь заборчу силу, коли навіть відпорної сили в неї нема? Хиба може розрізаний на чотири шматки національний організм мати інші бажання, як тільки ті, щоб, не заумерт остаточно. Але се є тільки інстинктовні бажання тієї цілющої й живучої води, про яку говориться в казках, а яка тепер зветься культурою та цивілізацією.

Н о в и н и.

◀ З обсягу жіночої діяльності.

З 1912 року у Львові почне виходити «Жіноча Бібліотека». Це нове видавництво видає Наталія з Озаркевичів Кобринська. Бібліотека ся буде виходити особливими книжками. Звертаємо на це видане особливу увагу нашого жіноцтва. Воно заслугове як найбільшої прихильності.

— В Яворові (в Галичині) дуже добре стоїть справа з «Жіночою Громадою». В ній вже третій рік постійно збираються її члени (50 д.). На обов'язку громади влаштовувати відчити, концерти, вистави, засновувати захоронки, вакоційні оселі, курси для неграмотних то-що.

◀ У Москві з Нового Року буде виходити місячник «Українська Жінь» (на російській мові) міститиме він у собі всякі статті й замітки про становище та завдання українства. До співробітництва запрохано визначніших українських і російських письменників і вчених.

◀ У Києві відкрита перша українська художня вистава. Визначніші українські малярі й архітекти виставили свої річі. Вітаємо сей перший прилюдний виступ українського мистецтва.

— У Києві оголосили наслідники С. Грушевського (батька нашого славетного історика) нове видавництво «Видавництво імені С. Грушевського», яке видаватиме популярні книжочки для народу.

◀ Комітет по влаштуванню свят Марвіяна Шашкевича, що відбулись дуже бучно в Галичині, заходиться пошановати ще двох наших поетів о. Антона Любич Могильницького й Івана Вагилевича. Перший автор великої поеми «Скита Мавявського» — монастиря останнього свідка православ'я в Галичині, збуреного за часів Йосифа І; другий безталантий поет «руської трійці» завчасу ограбований «братями» і померший в руднях, котрого могли годі відшукати. Саме тепер 50 років, як один і другий виступали во імя своїх прадідівських прав.

— В Галичині склався українсько-гуцульський театр. Труппа його виступає з великим успіхом по всім краю. Між іншим грала вона в Косові, Слятині, Коломні (в покутський столиці). Репертуар складається поки тільки з трьох річей: «Не просте», «Довбуш», «Гуцульський рік».

◀ Загальне зібрання чеської Академії Наук затвердило вибір на члена Академії проф. М. Грушевського.

◀ Надійшли вісті, що страшенно заведував норвежський поет Стріндберг автор багатьох праць по літературі. Письменник цей в письменстві є чи не найякравіший ворог жіноцтва; йому дорівнює своїм поглядом хиба тільки Вайнінгер автор «По-у і характер-у».

◀ З другого дні Різдва українська група п. Колесниченка почала давати свої вистави. Першою ішла «Маруся Богуславка», труппа складається з 75-ти душ, чималого репертуару, і свого власного оркестру. Дирекція труппи заповідує не мало новинок і удіпшень. Побажаємо їй оновлення і успіху.

Директор Залізниці—Гуморист.

Один подорожній записав на ст. Шабелінка Північно-Донецької залізниці жалобу, що кондукторська бригада не упередила його про прибуття поїзду на ст. Зміїв, а діялось се в-ночі, то він задрімавши й заіхав, куди не треба, аж до Шабелінки. На доказ того, що кондукторі його не упереджали й білета перед Змієвим у нього не видібрали, подорожній до своєї жалоби додав і білета. Директор сієї залізниці видав ось яку резолюцію: «Оказатель був упереджений про прибуття поїзда на ст. Зміїв, будити ж подорожніх не лежить на обов'язку кондукторських бригад». Щасливі кондукторі на П.-Донецької залізниці, а ще більш щасливі там подорожні, що можуть безборонно й безтурботно солодко спати. Геї! «Зайці» з цілого світу! Сюди! На поїзди Донецької залізниці. Але, влізши до вагону, зараз же спить. Сплячих там так шанують, що везтинуть аж до остаточної станції не потурбувавши. Ви ж, кондукторі, коли злана вас контроль при «зайцях», нагадайте резолюцію свого директора, що будити сплячих подорожніх не входить у ваші обов'язки. Резолюція ся записана чорним по білому у жалобній книзі ст. Шабелінка за 1911 рік.

У невідомому королівстві.

Оповідання Грант-Аллена.

Переклад.

Звичайно чимало ріжноманітних пригод перебув я під час моєї безконечної блуканини по білому світу. Але найбільш тасмним та незвичайним була пригода в нетрях піраміди «Абу-Ілля».

Я подорожував тоді з цілою родиною архиміліонера Фіца яко парчений його єдиначки доньки Юдити. Не скажу, щоб мої відносини до Юдити задовольняли мене самого,—але ще менше задовольняли вони парчену. Вона була пегарна, а я—вродливий. Вона мала одержати в будучині величезну спадщину, а я був злидарем.

Гадаю, що коментарі тут зайві. Часто в нападі журби лишав я моїх товаришів подорожи й ходив блукати, куди очі

дивляться, по місцевості цілком незнаній. Природа скрізь була дивна. Але чим краще було навкруги, тим сумніше мені робилось.

Того вечора в препаганому настрої лежав я в гойдалці, що була навіята по між двома щоглами. Наш пароплав підійшов до самісінького берега Абу-Ілля і на цілу ніч спинився на якорі. З ранку всі подорожні, а між ними й ми, повинні були сходити на шпиль найвищої піраміди.

Мині було сумно. З одного боку здавалось, що величезна спадщина вислизає мені з рук, бо відносини з нареченою робились раз-по-раз гострішими та напруженішими. З другого боку мене турбувала і преслідувала чарівна постать єгиптянки, що вчора танцювала у якомусь поганенькому шиночку.

Навколо мене гули цілою хмарою отрійливі москити. В скаженому роздроченні я вбив одного москита, який через щось здавався мені пріма -- балеріною сього пекельного балету... потім вбив ще одного москита... потім ще... Але бажаний спокій не надходив. Ніч робилася раз-по-раз душнішою й горячішою. Нарешті мені увірвався терпець, я виплигнув з гойдалки, зробив пару кроків по помості, потім рішуче по сходнях зійшов на беріг. Мині треба було хоч що хоч провітритись.

Зовсім близько була велитенська піраміда Абу-Ілля. Тьмавою величюю гіною відбивалася вона на білому видокрузі. Півсонний, тремтючи від пропасниці, що мене охопила, наближався я до піраміди. Притьмом мене охопила певність, що мені судилося дізнати якусь велику таїну. Згадались мені найдавнійші спогади. Я відчув, що таємнича піраміда Абу-Ілля сьогодні розчиниться перед мене.

Я підійшов до правого кутнього каменя і наче в стані соннамбулізму натис плечем камінь... І камінь заворушився. Моє серце заколотилось так, наче здатне було вискочити з грудей. Камінь поволот повернувся на місці й одчинив вузький отвір.

Я ввійшов і почав посуватися уперся по вохких, крижаних та вузьких коридорах. Я йшов досить довго, аж поки раптом моя увага була притягнена слабеньким світлом. Зацікавлений я попрямував на світло.

Ніколи я не забуду того переляку, який опанував мене. Я спинився коло входу до величезної сали, посеред якої оточений жерцями та воїнами, з гострокінчастою мітрою Рамзесів на голові, на престолі з слоневої кости сидів король стародавнього Єгипту -- живий фараон!

Мині здалось, що голова моя зараз же розірветься на шмаття. У глибині сали затагнені з плечий до ніг у вузькі сукні бенкетували жінки та коханки фараона. Навкруг їх у солодких танках вилася танечниця, й посеред них око моє назирило чарівну Шавазу, що вчора танцювала перед мене. Її постать переслідувала мене цілу сьогоднішню днину.

На скільки я зрозумів, єгиптяне з свого боку були вражені не менше, ніж я. З моєю появою раптом спинилися танці й музика. Де-кількі хвилин проминуло в напруженій мовчанці.

Коли се на знак фараона до мене наблизилась тая, що була так подібна до чарівної Шавези.

— Хто ти, чужинцю, й чого ти сюди прийшов? — спитала вона в Єгипетській мові.

Досі я цілком не уявляв, що вмію Єгипетської мови. Я відповів єгиптянці так добірно, наче ніколи не вживав іншої мови.

— Вибачте з ласки, що я протисся у ваші покої. Але ж я гадав, що в сій найстарійшій з стародавніх піра-

мід я не зустріну ні єдиної живої істоти. Дозвольте приставитись! Я витяг свою візитову картку й подав її танечниці. — Дозволю собі запитати, посеред кого сієї хвилини я маю честь опинитись?

Тоді вийшов наперед один з поміж воїнів і поважно промовив:

— Чужинцю! Ти пробуваеш у присутності славутнього монарха, брата Сонця, Тотмеса XXVII, фараона з XVII династії,

Тоді я вклонився з найбільшого пошаною тай увійшов до сали.

— Гагазу, доню моя! — озвався Фараон, звертаючись до однієї з дівочьтва, твоїй ласці я доручаю гостя.

Знов благородні Єгиптяне посідали по місцях. Танки й ігранки, що спинились були, тепер поновились.

Мене пекло бажання дізнатись, яким чином до наших часів зовсім не змінені сховались нащадки стародавніх Єгиптян, але Король сиравді засипав мене питаннями, на які я відповідав дуже докладно й чемно.

Нарешті мені пощастило скористуватись хвилиною перервою й я гукнув: «Дозвольте мені дізнатись, хто ви такі?»

— Хто ми такі? — із сиравжнім здивованнем озвався король — Невжеж, чужинцю, ти досі не зрозумів? Ад же ми — мумії!

Я озирнувся й тільки тепер побачив велику кількість порожніх трун з поодставлюваними на бік віками.

— Але навіщо ви тут зібрались? — знову спитав я.

До мене ближче підійшла Гагазу.

— Чужинцю, ти підводиш питання, не гідні тебе! Невже ти не знаєш мети бальзамування? Ми всі набальзамовані й через те безсмертні. Що — тисячу років ми прокидаємось на 24 години. Сьогодні — наш день! І сьогодні ми радіємо й веселимося, як живі люди. Сьогодні ми прокидаємось вже поштий раз з хвилини нашої умовної смерті.

«Але ж шість тисячів років назад ще не було світу! — гукнув я.

Королівна відповіла мені з вибачливим усміхом.

— Ні, ти помиляєшся! Сьогодні починається 327-е тисячоліття від сотворення світу.

З усього було видно, що бенкет мумій наближається до укінчення. Як се трапилось, але я з Гагазу опинився в далекому кутку сали. Гагазу була висока, струнка дівчина. Дивний чар був у її очах. Гагазу була зових руках. Її великі чорні очі відбивали в собі м'яку, иривабну ніжність і, дедалі я дивився в них, тим милішою та чарівнішою здавалось мені дівчина. Я зовсім забув про те, що де-сь іще живе моя наречена Юдита. Зовсім безтямно балакав я щось із Гагазу. Я проказував слова, які були незрозумілі мені самому, але від моїх слів і відповідей єгиптянки чудова близькість народжувалася. І притьмом мені стало на думку, що за декільки годин мені доведеться на віки разлучитись з тією, яку я покохав так, як іще ніколи не кохав. І я заплакав, наче мала дитина.

Гагазу була зворушена моїм схвильованнем і пильнувала мене заспокоїти, але даремне. Пестощі її ще дужче ятрили рану. Притьмом вона озвалася:

— Коли б ти зробився мумією! Тоді-б ти вкупі з нами прокидався раз на тисячу років. Варто тільки звикнути й тисяча років далі будут тими сімома-восьмома годинами, які живі люди перебувають у — сні... Від тебе залежить: чи стрінемося ми чи ні.

Без вагання прийняв я пропозицію Гагазу. Але треба було не баритись. Де-кілька годин, що лишились іще для мумій, ледви чи могли бути за досить для такої складної операції, як бальзамування. Ми поспішили до головного жерця, який зараз-же згодився виконати наше бажання.

— Поперед усього, тобі треба вмерти! — сказав жрець. Я затремтів.

— А чи не можна мене набальзамувати в живому виді?—жахливо спитав я.

Жрець глянув на мене так, що інших питань я вже не здіймав. Покірливо віддав себе я йому в руки. Він поклав мене на м'який поміст горіляць...

Не випускаючи з моєї руки руку Гатазу я приготувався до смерті.

Я бачив ще, як до мене нахилився великий жрець. Його очі сливе доторкнулись до моїх очей... Я відчув чудний удар. Тай більш нічого. Я вмер навкі!

Коли я розплющив очі, моя перша думка була, що я прокинувся по тисячлітньому сні й пробуваю в товаристві Тотмеса XXVII та чарівної доні його Гатазу. Але пройшло не дуже багато часу й я пересвідчився, що я лежу в Каїрі, у англійському шпиталі. Сестра—жалібниця цілком заборонила міні розмовляти й тільки через де-кількі днів я дізнався про подробиці того вечера.

Не знайшовши мене на пароплаві, Родина Фрица уявила, що я пішов на ранішній прохід. Та що я довго не вертався, то Юдита збіла бучу й мене почали шукати по цілому острові.

Випадково, один з пошукачів, пазириив великий отвір з правого боку піраміди. Тоді він покликав усіх. Феляхи великою юрбою обійшли усі ходи й переходи і нарешті знайшли мене в осередку великої Сали, обставленої по над мурами Саркофагами. Я лежав долі непритомний і був цілий скривавлений.

Мене перевезено до Каїру й покладено до шпиталю.

Повернувшись до дому, хотів я приготувати найподібніший доклад для «Товариства аматорів стародавностей» Але всі мої приятелі, уважаючи моє бажання божевільним, відмовили мене. Я мимо воли скорився їх порадам і не читав свого доклада. Для неймовірних уважаю потрібним оголосити ось що:

1-е Я зберігаю перстень Гатазу, який вона мені подала перед моєю смертю на ознаку кохання та відданости.

2-е На моїм лоні ще й досі є глибокий шрам від рани, яка затоїлась і яку мені завдав великий жрець.

Велика Чизьки через тисячу років, се-б, то тільки на слідує воскресення мумій, але я запрошую Національний музей занести, куди слід, отсю мою заяву й доручити своїм майбутнім членам рівно через тисячу років, 10 Січня, післати комісію знавців до піраміди Абу-Ілля.

І тільки тоді, коли вони не зустрінуться там із Тотмесом, Гатазу, мною та іншими муміями, тільки тоді я згоджуся визнати, що все, що зі мною скоїлося, є витвір хорої уяви.

3 станіславівської гумористики.

У часописі «Діло» вміщено ось які статейки, яку подаємо без зміни тільки з застереженням, що уніяський єпископ Хомишин у станіславоі викликав своїми ультро-клерикальними заходами гострі до себе відносини з боку ширшого українського громадянства в Галичині, про-що подамо ми читачам окрему статтю.

Станіславівський єпископський Ординарят наказав всім священникам відповісти на чотири питання: 1) чи не противить ся совісти читати «Діло». 2) «Прикарпатскую Русь», 3) «Галичанина» і 4) чи є яка культурна газета українська, котру можна-б без гріха читати?

Відповіді особливо цікавіші, оповіщає єп. Ординарят друком ще й до тепер вь додатку до свого урядового вістника.

Дві такі відповіді «Діло» передає, не змінюючи характеристичної правописи оригіналу, нашій суспільности на «увеселеніє» в часи Рождества Христового й Нового Року.

Перша (ч. 43) така:

«На високій приказ... завідомляє смиренно підписаний, що він від двох літ уже не читає жадної української часописи, лиш самі німецькі, а то: Theologische praktische Quartalschrift in Linz und Wiener Abendpost; кромі того чита часом і Kurjer Lwowski, часопись польську, котру й маршалоқ тугейшій дізнавшись, що підписаний не утримує жадної ані hajdamack-oi ані moskiewsk-oi газети присилає ему безплатно в той милой надії, що на старій ліга зробить з него «porzadnego Rusina». Дві доньки підписаного, обі учительки шкіл виділових тримают одну німецьку часопись «Der Bazar» Damenzeitung in Berlin, Жадна з тих часописей не вступуєт ні протев віри, ні протев Церкви ні протев ряду Quartalschrift єсть чисто католическа, редагована от кат. професорів всеучилища в Лінцу — «Wiener Abendpost» рядова «Bazar» займаєт ся кроями дамскими і модов — єдин лєщ «Kurjer Lwowski», описувал «zbrodni czestochowski», але протев Церкви, папи и єпископів піколи не вступуєт.

З пречини отже що підписаний от долшого часу ані «Діла» ані «Галичанина» ані «Прикарпатской Руси» не тримал, не читал и не виділ — тож не может о них тепер на сліпо свого мнінія висказати.

Що ся касаєт 4. вопроса чи єсть у українців яка часопись, котраби на основах католических причинялась до розвою культурного нашого народа?

На той вопрос осьміляєт ся смиренно підписан и відповіді стародавнов русков пословицев: «Кто не виділ долі з ранку, не будет мал до останку», то значит, що українці не мали, немают и небудут мали ніц доброго для того, бо від давних часів жрут ся як пси самі межі собою, єдин другого ненавидит, чернит, обкедуєт болотом, єдин другого в ложці води утопили. Доки не залишат всяку партийність, и доки не настанут межі нами щира згода и любов братня, доти не будет можда и добра часопись межє нами утриматись».

Друга (ч. 51) не меньше цікава і характеристична:

«Ad 1) Діла не читаю.

» 2) Прикарпатской Руси, Голосу Народа и Русского Слова не читаю

» 3) Галичанин уважаю за дуже клерикальни и греко-католицкій — его читаю.

» 4) Не знаю».

Правда—веселе і гумористичне? — Кінчає «Діло» — Одначе тільки на хвилино воно таке веселе. Бо коли вдруге уважно прочитаємо ті відповіді, то далеко невеселі думки і почування будит у нас від сих наглядних уже овочів і проречистих сьвідоптв тої наскрізь руїної, шкідливної роботи, яка має свій осередок в єпископській палаті в Станіславоі.

Редактор М. Біленький

Видавець М. Міхновський.

Можно замовляти з англійського, французького та російського краму в магазинах

Бр. КАРЛОВСЬКИХ

ОДЕЖУ: ЦИВІЛЬНУ І ВІЙСЬКОВУ.

Величезний вибір брилів, шапок, капелюхів, хутряних жіночих брилів, рукавиць і шалів.

Адреса: Харків, Катеринославська в. № 4

і Университетська горка. Телефон 638.